

שמחת החבריא של רשב"י בפרשת קדושים על פי ביאור נשגב של ה"חתם סופר" על "קדושים תהיו"

כשיצא אהרן מקדשי הקדשים פשט את בגדי הבדידות

ועתה בא וראה מה שמצינו עוד בענין זה דברים נפלאים ונשגבים בכתבי רבינו ה"חתם סופר" פרשת אחרי, אשר דרש משה על הפסוק שנאמר על הכהן הגדול בצאתו מעבודתו בקדשי הקדשים ביום הכיפורים, וכל רואה ישכיל להבין שהדברים נאים ומתאימים להפליא למי שדרש אותם (ויקרא טז-כג):

"ובא אהרן אל אהל מועד ופשט את בגדי הבד אשר לבש בבואו אל הקדש והניחם שם ורחץ את בשרו במים במקום קדוש ויצא ועשה את עולתו ואת עולת העם. יאמר על פי מה שכתב חובות הלבבות, הגם שהבדידות הוא ממעלות הרמות, מכל מקום יותר מזה הוא ההתחברות עם עובדי ה' להורותם הדרך ילכו בה, דזכותם יהיו תלוי בו, והאריך מאוד בזה בדוכתי טיבו.

ומכל מקום כתב בשער הפרישות שיהיה צהלתו בפניו ואבלו בלבו, פירוש מכל מקום לבבו יהיה בודד לה', רק בפניו יסביר להם פנים כדי שיקובלו דבריו. והנה להיות כי הכהן גדול היו מפרישים ז' ימים קודם יום הקדוש הזה והיה מתבודד בהם, אמר לו שלא ירבה לעשות כן כל ימות השנה, כי יותר טוב לו ללמוד דעת את העם, כדכתיב יורו משפטיך ליעקב.

וזהו אחר תשלום עבודת יום הכיפורים אמר, ומעתה ובא אהרן אל אהל מועד הוא בית המדרש, ופשט בגדי הבד, הבדידות, אשר לבש בבואו אל הקודש, שהיה פרוש ז' ימים, עכשיו יפשוט אותן הבגדים, פירוש לא ישתמש במדה ההיא, רק והניחם שם, על דעת שבגדי הבדידות יהיו מונחים בקודש עד שנה הבאה אבל לא בשארית השנה. ואמר עוד, ורחץ בשרו במים במקום קדוש, פירוש במקום שהיה לו להיות קדוש ופרוש, חלף זה ירחץ בשרו במי התורה".

במחשבתו בינו לבין קונו להתדבק בו בדביקות גדולה, והנה הדברים בלשון קדשו:

"קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם. פירש רש"י והוא מתורת כהנים, פרשה זו נאמרה בהקהל, שרוב גופי תורה תלויין בה. יש לומר כי רוב גופי תורה תלוי בהקהל וחבורת אנשים ללמוד וללמד, והואיל שעל ידי כן ימנע מבדידות, לכן הזהיר אפילו בשעת הקהל עם, יהיה קדוש ופרוש, כי קדוש אני ה', פירוש גם הוא יתברך במקום גדולתו שם ענוותנותו, הוא משגיח על כל השפלים ואינו משתתף עמם, הכי נמי תשגיחו על כל עם הקהל, ותהיה בכל זאת קדושים ופרושים".

רעיון נשגב זה חוזר ונשנה בלהבות אש קודש ב"תורת משה" (דיבור הראשון ד"ה דבר):

"דבר אל כל עדת בני ישראל וגו' קדושים תהיו, ופירש רש"י פרשה זו בהקהל נאמרה, לפי שרוב גופי תורה תלויים בה. ויש לומר על פי מה שכתב החובות הלבבות (שער הפרישות פ"ג) בגודל מעלת הפרישות והבדידות, שאין רצון הקב"ה להיות פרוש, דהיינו שילך במקום שאין אנשים, למדבריות ועירות, לבחון ולהשכיל את מעשה ה' כי נורא הוא, כי לא תוהו בראה לשבת יצרה.

אלא רצון ה' יתברך להיות אוהב את הבריות ולחבר עמהם, ללמדם בינה והשכל בתורת ה', ואם אמנם שממעט בזה להשלים עצמו, אפילו הכי הוא רצון ה' להיות אוהב הבריות, שעל ידי זה מקרבן לתורה בחיבור ובדביקות זו, ואם כוונתו רק לתכלית זה, אז יהיה בחיבור עם אנשים ולבו דבק בה', ואף על פי כן [יהיה] פרוש מכל תענוגי עולם הזה, וזה הפרישות בחר ה'.

וזה שביאר כאן באמרו קדושים תהיו, שתהיו בפרישות, ונוכל לטעות שענין פרישות היינו בדידות הגוף, לכן נאמר דבר אל כל עדת וגו', והיינו פרשה זו בהקהל נאמרה, שיהיה פרוש אבל מעורב עם בני אדם, והטעם מפני שרוב גופי תורה, שיקויים התורה בגוף, תלויים בזה ללמוד וללמד ולהיות ממלכת כהנים".

בפרשתנו פרשת קדושים (ויקרא יט-א): "וידבר ה' אל משה לאמר, דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם, קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם". ופירש רש"י ומקור הדבר ב"תורת כהנים": "דבר אל כל עדת בני ישראל, מלמד שנאמרה פרשה זו בהקהל מפני שרוב גופי תורה תלויין בה". וביאר ב"שפתי חכמים" שלמדו לפרש כן ממה שכתוב: "דבר אל כל עדת בני ישראל", ולא כמו שכתוב בכל התורה: "דבר אל בני ישראל", כדי ללמדנו שנאמרה פרשה זו בהקהל.

בהיותנו בתוך שלשים ימים לפני ל"ג בעומר, דבר בעתו מה טוב להביא מה שמבואר בזהוהר הקדוש (פרשתנו פ"א), כי החבריא קדישא של התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי כאשר הגיעו לפרשת קדושים היו שמחים:

"תאני רבי אבא, פרשתא דא כללא דאורייתא היא, וחותרא דקושטא דגושפנקא היא. בפרשתא דא אתחדשו רזין עילאין דאורייתא, בעשר אמירן וגזרין ועונשין ופקודין עילאין, דכד מטאן חבריא לפרשתא דא הוו חדאן". פירוש: "תנא רבי אבא, פרשה זו היא כללות כל התורה וחותרם האמת. בפרשה זו נתחדשו סודות עליונים, בעשרה מאמרות וגזירות ועונשים ומצוות עליונות, שכאשר הגיעו החברים לפרשה זו היו שמחים".

פרשת קדושים בהקהל נאמרה, להיות פרושים בתוך הקהל

רחש לבי דבר טוב לבאר השמחה של החבריא קדישא בפרשת קדושים, על פי דברות קדשו של מרן ה"חתם סופר" (דיבור הראשון ד"ה קדושים), שמפרש בדרך עבודה הטעם שפרשת "קדושים תהיו" נאמרה בהקהל, ללמדנו כי כדי להיות "קדוש" שפירושו פרוש ומובדל מכל עניני העולם הזה, אין הכוונה שצריך לפרוש מן הציבור ולהתבודד לבד ביערות ובמדבריות, שהרי החובה מוטלת על כל אחד מישראל ללמוד וללמד לאחרים את תורת ומצוות ה', אלא הכוונה בזה כי אפילו כאשר אדם נמצא "בהקהל" בתוך רבים, הרי הוא יכול להתבודד

עדות נאמנה של הגה"ק רבי שמעון סופר זי"ע

ומה נפלאים הם דברי בנו הגה"ק רבי שמעון סופר זי"ע במכתבו (איגרות סופרים מכתב כג) לבן דודו הגה"ק רבי יהודה לייב איגר זצ"ל, שהביא בשם אביו הקדוש מרן הגה"ק רבי סופר זי"ע הפירוש הנ"ל על פרשת קדושים בהקהל נאמרה, ומעיד עליו עדות נאמנה שהיה נאה דורש ונאה מקיים, והנה הדברים בלשון קדשו:

"וכך היו דרכי אבותינו ורבותינו הקדושים זי"ע, עם עוצם קדושתם חסידותם ופרישותם, גדלה צניעותם הצנע לכת עם ה', ובאו בחדריו בחדרי לבנם ובמשכיות כליותיהם ומחשבותיהם, ועל פני כל העם נהגו מנהג דרך ארץ כפי מה שיסבלו הבריות. וזהו בכלל הדבק במדותיו של הקב"ה יתברך שמו הגדול, המנהג עולמות בחסד וברחמים לפי כח המקבלים, וצמצום האור בכל עולם ועולם לפי כוחו.

ושמעתי מפה קדוש אדוני אבי מורי ורבי מאור הגולה זצ"ל, אמה שפירש רש"י ריש פרשת קדושים, פרשה זו בהקהל נאמרה, על דרך שכתב בספר חובות הלבבות, החכם מתבודד והוא במקלות וחברת בני אדם, צהלתו בפניו ואבלו בלבו. וכך היתה מדתו של אדוני אבי מורי ורבי זצ"ל זי"ע, כל מי שהיה מתבונן בדרכיו ראה, כי תנועותיו בדביקות גדולה בה' ותורתו על פי כתבי האר"י וזוהר הקדוש, באופן שבני אדם הפשוטים לא הרגישו בו שום השתנות ממנהג הציבור".

וזהו ביאור הגמרא (עבודה זרה יט:): שדרשו מה ששר דוד המלך בשבחו של העוסק בתורת ה' יומם ולילה (תהלים א-ג): "ועלה לא יבול - אפילו שיחת חולין של תלמידי חכמים צריכה תלמוד". כי אפילו בדברי החולין שלהם הם מכוונים ומייחדים עניינים נשגבים העומדים ברומו של עולם.

ובאמת ענין זה מתאים להפליא למדרגת דוד המלך עצמו, כמו שהביא בספר "בוצינא דנהורא" בשם הרה"ק הרבי ר' ברוך ממעזיב' זי"ע לפרש הפסוק (דברי הימים א כט-י): "ויברך דוד את ה' לעיני כל הקהל ויאמר דוד". כי אפילו כשדיבר דוד המלך שיחת חולין לפני המון עם, היה מייחד במחשבתו יחודים עליונים ונשגבים כלפי הקב"ה. וזהו פירוש הפסוק: "ויברך דוד את ה'", בפנימיות מחשבתו היה מייחד יחודים ומברך את ה', אבל "לעיני כל הקהל" היה נדמה "ויאמר דוד" שהוא מדבר בעניני דעלמא.

תכלית חכמת הקבלה לייחד יחודים בכל דיבור

והנה כאשר נתבונן בלשון קדשו של רבי שמעון סופר זי"ע הנ"ל: "כי תנועותיו בדביקות

חתם סופר: "פרשה זו בהקהל נאמרה, שיהיה פרוש אבל מעורב עם בני אדם, מפני שרוב גופי תורה תלויים בזה"

רבי שמעון סופר: "מדתו של אאמו"ר [החתם סופר] זי"ע, בדביקות גדולה בה' ותורתו על פי כתבי האר"י וזוהר הקדוש"

הרה"ק מקמארנא: "וכזה ראיתי למורי דודי הקדוש רבינו צבי... אפילו מעט מים ששתה היה שוהה ואומר כמה יחודים"

שם "וכך ראיתי למורי ורבי מזהר"ר נפתלי [מראפשיץ], שבכל דבריו היה יחודים עד שהייתי מרעיד עליהם"

גדולה בה' ותורתו על פי כתבי האר"י וזוהר הקדוש, נשכיל להבין מזה מה שמבואר בספרים הקדושים, כי מדרגה גדולה זו שמבאר הגה"ק רבי סופר: "פרשה זו בהקהל נאמרה", שאפילו בהיות האדם בתוך הרבים יתבודד עם קונו, הוא רק לבני עליה שזכו ללמוד ולהשיג תורת הנסתר, כי על ידי זה הם יכולים לייחד יחודים של שמות הקדושים אפילו בדיבורים של חול.

יומתק לצרף עוד טבעת בשרשרת הזוהר מתורתו של הגה"ק רבי סופר, שמבאר לפי זה כמין חומר מה ששנינו בגמרא (ברכות לה:): "רבי שמעון בן יוחי אומר, אפשר אדם חורש בשעת חרישה, וזורע בשעת זריעה, וקוצר בשעת קצירה, ודש בשעת דישה, וזורה בשעת הרוח, תורה מה תהא עליה". וכתב ב"אך פרי תבואה" (פרשת עקב דיבור ה') הביאור על כך:

"ושמעתי בשם הרב הגאון בעל מחבר חתם סופר ז"ל, דהיינו שאם האדם יהיה חורש בשעת חרישה, שלא תהיה כוונתו בשעת חרישה רק לחרוש בלבד, ולא תהיה לו כוונה אחרת, תורה מה תהא עליה, רק צריך בשעת חרישה גם כן לחשוב בדברים עליונים".

ולפי המבואר יש לומר כי התנאי האלקי רש"י בעל תורת הסוד, הולך בזה לשיטתו שבכל מעשיו הגשמיים צריך לייחד יחודים עליונים בלתי לה' לבדו, נמצא כי בשעת החרישה אין האדם נמצא במקום החרישה, אלא הוא נמצא במקום מחשבתו המתהלכת בעולמות עליונים, וזהו ביאור ענין "קדושה" אצל איש ישראל, שפורש במחשבתו מכל עניני עולם הזה כי כל מעשיו ודיבוריו הם לשם שמים, באופן שהוא נמצא כל כולו בעולמות העליונים.

על פי האמור יפתח לנו פתח להבין מה שמבואר בזוהר הקדוש כי רש"י נקרא בתואר "קדוש ה'" (פרשת נשא קמה:): "מאן הוא קדוש ה' דא רבי שמעון בן יוחאי, דאקרי מכובד בעלמא

דין ובעלמא דאתי". לפי האמור הביאור בזה, כי בכח תורת הסוד זכה להתקדש במחשבה דיבור ומעשה לשם ה'. וזהו שסיים: "דאקרי מכובד בעלמא דין ובעלמא דאתי", כי אפילו בהיותו עומד בעולם הזה היה נמצא במחשבתו בעולם העליון מצד דביקותו בה'.

דברות קדשו של מהרצ"ה מזידיטשוב זי"ע

והנה מה שכתב על כך המקובל האלקי רבי צבי הירש מזידיטשוב זי"ע בספרו הקדוש "סור מרע ועשה טוב", שהביא שם את דברי רבינו חיים וויטאל זי"ע (בהקדמתו המפורסמת), כי התנאי העשירי ללימוד חכמת הקבלה הוא, שימנע עצמו מלדבר כל דיבור שאין בו הכרח או שאינו של מצוה, על כך כתב הרה"ק מזידיטשוב כי אמנם כן זאת היא תכלית לימוד חכמת הקבלה, שיוכל האדם לייחד את שם ה' בכל דיבור ודיבור, ובלשון קדשו:

"ולהבא יתבאר לך, אשר אם תזכה להשגת החכמה, איך יהיה דיבורך קודש, כי תייחד דיבורך מחשבתך ונעשה יחוד, כל קול היוצא מפיו תכוון שהוא בחינת הוי"ה וכל דיבור בחינת אדנ"י, ותתמיד במחשבתך זה לנגד עיניך הוי"ה אדנ"י, ותרגיל בזה עד שישוּב לך הדבר לטבע. וזהו אמרם ז"ל (אבות פ"ו מ"א) כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה, רצה בזה, כי כל דיבור שיצא מפיו יעשה בו יחוד... ואז יזכה שיוכל לדבר הרבה למען יתייחד שמו ברוך הוא וברוך שמו".

על פי האמור הוא ממשיך עוד:

"ובפרט אשר אם תזכה ותהיה רגיל ביחודי שמותיו ברוך הוא, יהיה זכר השם לנגד עיניך תמיד למצוא דברי חפץ, ותוכל לדבר עם חבירך במשא ומתן באמונה, כל דבר שיצא מפיו תוכל למצוא בכל דיבור ודיבור, אם תרצה ותזכור ימי חיך, הן בראשי תיבות או בסופי תיבות או במספר או בחלוף אלפא ביתא, איזה יחוד שמותיו ברוך הוא.

וכך ראיתי למורי ורבי רבינו הקדוש מוהר"ר נפתלי [צבי מראפשיץ] הנ"ל, שבכל דבריו היה יחודים שכליות נפלאות עד שהייתי מרעיד עליהם, פעם אחת עמדת אחרי ולא ראה אותי, והוא היה יושב בערב שבת קודש בעת שרצה לילך למקוה למרחץ, והיה מדבר עם אשתו בסיפורים, והבנתי שמדבר בכוונת רחיצות מים חמין ומקוה, והייתי מרעיד היאך יהיה זה בכח אנושי להלביש ענינים כאלה בסיפורי מעשיות ודיבורים, והרגיש והחזיר ראשו אלי ושתק, והיה מספר עד שגמר הענין כל היחודים וכוונת מים חמין ומקוה".

"במערת צורים שעמדת, שם קנית הודך והדרך"

ועתה בא וראה כי על פי האמור נשכיל להבין נפלאות דרכי ה' עם התנא האלקי רשב"י כפי המבואר בגמרא (שבת לא:), כי אחרי שדיבר רשב"י בגנות מלכות רומי גזרו עליו מיתה, וברח והתחבא במערה י"ג שנה מובדל ומופרש מכל בני דורו, וזכה שם במערה להשגתו הגדולה בתורת הנסתר, כמו שיסד המקובל האלקי רבי שמעון לביא זי"ע בפיוט "בר יוחאי" שנתקבל בכל תפוצות ישראל: "בר יוחאי, מושב טוב ישבת, יום נסת, יום אשר ברחת, במערת צורים שעמדת, שם קנית הודך והדרך". והמקור לכך בתיקוני זוהר (הקדמה ב:).

"רבי שמעון אזל ליה וערק למדברא דלוד, ואתגניז בחד מערתא הוא ורבי אלעזר בריה, אתרחיש ניסא נפק להון חד חרוב וחד מעיינא דמיא, אכלי מההוא חרוב ושתן מההוא מיא, והוא אליהו זכור לטוב אתי להון בכל יומא תרי זימני ואוליף לון, ולא ידע אינש בהו". פירושו: "רבי שמעון הלך לו וברח למדבר של לוד, ונגזז במערה אחת הוא ורבי אלעזר בנו, נעשה נס שיצא להם עץ חרובים אחד ומעיין מים אחד, אכלו מאותו חרוב ושתו מאותם המים, והיה אליהו זכור לטוב בא אליהם בכל יום שתי פעמים ולימד אותם, ולא ידע אדם בהם".

נמצינו למדים מזה כי רשב"י זכה להשגתו הגדולה בתורת הסוד, בהיותו מתבודד במערה עם רבי אלעזר בנו פרוש ומובדל מכל בני אדם. ולפי האמור הביאור בזה, כי כל זמן שלא השיג סודות התורה היה צריך להתבודד מבני אדם, אולם אחרי שהשיג רשב"י תורת הנסתר בכל השנים שהיה טמון במערה, סיבב הקב"ה שימות הקיסר של רומי, כדי שיוכל רשב"י לצאת מן המערה, להתחבר עם החבריא קדישא ללמד סודות התורה שהשיג במערה, כי מעתה הוא כבר מסוגל לקיים "קדושים תהיו" בהקהל בתוך הרבים, שהרי גם ביושבו במקלות עם הוא יכול לייחד כל דיבוריו לשם ה'.

הרבי ר' ברוך זי"ע: "שלוש שנים ערלים", כאשר שונים רק בג' דרכים פשוט רמז דרש הרי זה בבחינת "ערלים" "ובשנה הרביעית", כאשר שונים בדרך הרביעית תורת הנסתר, כי אז: "כל פריו קודש הלולים לה"

אפילו אנו שלא זכינו לתורת הנסתר יכולים לכלול עצמנו עם הצדיקים כרשב"י שעסקו בתורת הנסתר ל"ג בעומר נקרא הלולא דרשב"י, כי בזכות תורת הנסתר הרי זה בבחינת: "כל פריו קודש הלולים"

והנה מה שכתב עוד בענין זה סיפורים נפלאים שראה ושמע בעצמו בספרו "זהר חי" על הזוהר הקדוש (פרשת ויחי דף שצד טור ד) בלשון קדשו:

"ראיתי לרבתי הקדושים שהיה נזהרין מאד בשמירת פיהם ולשונם, שכל דיבורם היה ביחודים ושמות ומוסר ודרכי היחוד, אף שהיה מספרין ספורי מעשיות ועניני צרכי הגוף, הכל בשכליות נפלאות מענין מעמד השכינה בגליות ומעניני יחודים, וכמעט הייתי נרתע באימה מגודל האור והחכמה שהיה בדבריהם, וגם כשהיו שומעים איזה איש בור מספר איזה דברים בטלים, הם לא היו שומעין אלא דברים נעלמים, סוד עגלה ערופה וסודות התורה כאשר גיליתי לחברי".

וראיתי למורי דודי הקדוש [מהרצ"ה מזידיטשוב זי"ע], כשהיה מספר איזה ענין מעניני עולם הזה, או שהיה מדבר עם האנשים הנצרכים לכמה ענינים מעניני עולם הזה, היה מדבר דברים נפלאים ושכליות רמות סודות נשגבות, וכמה פעמים ביקש ממני שאלך ולא אשמע, ואמר כי מחמת שאנכי מבין מעניני היחודים של דיבוריו, הוא מתבלבל מעט ממנה שצריך להמשיך ישועה של אותו הנצרך לישועה.

וכך ראיתי למורי הקדוש מוהר"ר אברהם יהושע העשיל ממעז'ביז' [בעל "אוהב ישראל" זי"ע], פעם אחת עמדתי לפניו והוא היה מדבר עם אלמנה אחת, והבנתי דבריו שהיה מדבר עמה בחכמה עמוקה מענין גלות השכינה היתה כאלמנה, עד שהתחלתי לבכות וגם הוא בכה.

והיה דרכו לספר מעשיות ודיבורים והכל היה בחכמה עמוקה, עד שפעם אחת סיפר לפני מורי דודי בליל שבת מעשה אחת, והיה קודם ששתה כוס של ברכת המזון, אחר הסעודה היה מורי דודי הולך כל הלילה לכאן ולכאן ולא ישן, ואמר שהמעשה ששמע מהרב איננו מניח לי לישן מרוב עמקות ושכליות וסודות שיש בה..."

ומשכיל על דבר ימצא טוב טעם ודעת אפילו בכל לשון שמדבר, ובכל דיבור ודיבור שעוסק בו יהיה נובעין בו יחודי שמותיו ברוך הוא, אחר שיהיה רגיל בדרכי יחוד השמות ובמספרם וצירופם במילואם, לייחד ולקשר כל מעשיו לשמו יתברך, וזהו (אבות פ"ב מ"ב) וכל מעשיך יהיו לשם שמים, ולא אמר לשמים".

נמצינו למדים מכל האמור, כי איש ישראל שזוכה להשיג תורת הנסתר ולייחד יחודים במחשבה דיבור ומעשה, הרי הוא יכול לקיים בשלימות הציווי של הקב"ה בהקהל: "קדושים תהיו", כפי שביאר ה"חתם סופר", כי גם בשעה שהוא מדבר עם בני אדם, הוא צריך להתבודד ולהתייחד עם הקב"ה על ידי שיוכוון יחודים בכל דיבוריו.

עדות נאמנה מדברי הרה"ק מהרי"א מקמארנא זי"ע

הנה מה טוב ומה נעים להביא עדות נאמנה מדברי הרה"ק מהרי"א מקמארנא זי"ע בעל "היכל הברכה", תלמידו ונאמן ביתו של דודו הרה"ק מהרצ"ה מזידיטשוב זי"ע, אשר בהיותו מקובל גדול אשר ייחודי השמות היו שגורים במחשבתו, זכה להבחין בשיחות הצדיקים כאשר הם משוחחים עם בני אדם שיחת חולין, איך שהיו מייחדים בכל דבריהם יחודים נשגבים בגבהי מרומים. ונפתח במה שהעיד (הקדמה לפירוש המשניות "עצי עדן") על דודו מהרצ"ה מזידיטשוב זי"ע:

"וכזה ראיתי למורי דודי הקדוש רבינו צבי, שהיה אומר על כל דבר קטן וגדול לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה בפה מלא, אפילו מעט מים ששתה היה שווה ואומר כמה יחודים, ועד שהיה שותה המים היה דוגמא דלעילא, להמשיך מים עליונים לשכינת עוזנו, ממנו להחיות נפש כל חי ברוך חי העולמים, וכן בכל דבר אכילה כל תנועה ולעיסה היה בדוגמא דלעילא, ומעט מעט שיאכל המשיך רב טוב לבית ישראל".

ופירש ב"ערוגת הבשם" (פרשת קדושים) כוונת המדרש, על פי המבואר בגמרא (ברכות לו:ו) כי גם קליפה שהיא שומר לפרי יש בה דין ערלה, ויליף לה ממה שכתוב: "וערלתם ערלתו את פרו, את הטפל לפריו, ומאי ניהו שומר לפריו". והנה מרובה מדה טובה ממדת פורענות, שכל הטפל לתלמיד חכם הרי הוא כמותו, לכן יפה דרשו חז"ל על פסוק: "וערלתם ערלתו את פרו, הדא הוא דכתיב עץ חיים היא למחזיקים בה", כי מכאן אנו למדים שהמחזיק תלמיד חכם הרי הוא כמותו.

מעתה יש לומר כי בכוונה תחילה הקדים הקב"ה לומר: "וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל, וערלתם ערלתו את פרו", לפני המשך הכתוב: "שלוש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל", כדי לתת עצה גם לאלה מבינותינו שלא זכו לעסוק בתורת הסוד, שלא תהיה תורתם בבחינת: "שלוש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל", כי על ידי שנשתוקק להיות נטפלים לקדושת רשב"י וחבריו בעלי תורת הסוד, הנה כל הטפל לפריו הרי הוא כפרי עצמו, ועל ידי זה נזכה גם אנו להיות בבחינת: "ובשנה הרביעית יהיה כל פרו קודש הלולים לה".

על פי האמור יומתק להבין הטעם שיום ל"ג בעומר נקרא בכל תפוצות ישראל בתואר: "יומא דהילולא של רשב"י" - "הילולא" דייקא, כי הוא על שם הכתוב: "ובשנה הרביעית יהיה כל פרו קודש הלולים לה", לרמז שאנו שמחים להיכלל בתורת הנסתר שגילה רשב"י שהיא בבחינת "ובשנה הרביעית", כי על ידי זה גם תורתנו תהיה בבחינת: "כל פרו קודש הלולים לה".

הנה כי כן יאירו עינינו להבין מדוע שמחו החבריא קדישא של רשב"י כל כך כשהגיעו לפרשת קדושים, כי שמחו על מה שכתוב בפרשת קדושים: "שלוש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל, ובשנה הרביעית יהיה כל פרו קודש הלולים לה". אשר מזה אנו למדים כמה חשוב להקב"ה שיעסוק האדם גם בתורת הנסתר שהיא בבחינת: "ובשנה הרביעית יהיה כל פרו קודש הלולים לה", ועל כך שמחו החבריא של רשב"י שזכו ללמוד ממנו תורת הנסתר, ומה גם שעל ידי זה יכלו לקיים בשלימות: "קדושים תהיו", כפי שמפרש ה"חתם סופר" שהגם שצריך להתחבר עם הציבור, עם כל זאת אפשר להתקדש ולהתבודד עם הקב"ה ביחודי שמוותו בתוך הרבים.

מלשון נשיאת ראש, "ליום הרביעי", כאשר לומדים אותה באופן הרביעי בדרך סוד עכדה"ק.

ונראה לפרש לפי זה המשך הכתוב (ויקרא יט-כה): "ובשנה החמישית תאכלו את פרו להוסיף לכם תבואתו אני ה' אלקיכם". על פי מה שמצינו במדרש (ויק"ר יג-ג): "אמר הקב"ה, תורה חדשה מאתי תצא". וזהו פירוש הכתוב: "ובשנה החמישית", הלימוד בתורה בחלק החמישי שעדיין לא נתגלה, "תאכלו את פרו להוסיף לכם תבואתו אני ה' אלקיכם", כאשר יתגלה לנו הקב"ה בגאולה העתידה במהרה.

על פי האמור נוכל להבין מה שהביא ב"בוצינא דנהורא" (ל"ג בעומר) השמחה הגדולה ששמח הרבי ר' ברוך זי"ע עם הזוהר הקדוש בל"ג בעומר:

"דרכו בקודש היה לישב בהילולא דרשב"י בל"ג בעומר בסעודה במלבושי יום טוב והיה שמח מאוד. פעם אחת פתח השער מהזוהר ופתח ואמר: מהתנא האלקי רשב"י, ופירש 'מהתנא' שמלמד אותנו, 'האלקי' האיך לעבוד את ה'. ופעם אחת נתן הזוהר על לבנו ואמר בזה הלשון: רשב"י איך קען דעך און דו קענסט מעך". כלומר: "אני מכיר אותך ואתה מכיר אותי".

להיכלל עם רשב"י וחבריו בשמחת ל"ג בעומר

אמנם לפי זה ידו כל הדוויים שלא זכו להשגה בתורת הסוד, איך יזכו להעלות תורתם שלא תהיה בבחינת: "שלוש שנים יהיה לכם ערלים", כי אם בבחינת: "ובשנה הרביעית יהיה כל פרו קודש הלולים לה". ויש לומר שהעצה על כך היא, שבשעת עסק התורה יכלול עצמו עם רשב"י וחבריו שעסקו בתורת הסוד, כמבואר בספרים הקדושים כי טרם קיום המצוה יכוון לכלול עצמו עם כל הצדיקים, וישתוקק ויתפלל לה' שהלוואי ויזכה להגיע למדרגה זו להשגה בתורת הסוד, ועל ידי זה מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה שיחשב כאילו קיים בפועל: "ובשנה הרביעית יהיה כל פרו קודש הלולים לה".

ועתה בא וראה, כי התורה הקדושה עצמה הקדימה לתת לנו עצה נפלאה זו בכתוב זה: "וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל, וערלתם ערלתו את פרו, שלוש שנים יהיה לכם לא יאכל". ודרשו על כך במדרש (ויק"ר כה-א): "הדא הוא דכתיב (משלי ג-ח) עץ חיים היא למחזיקים בה".

מעתה יאירו עינינו וישמח לבנו להבין מעט מזעיר, שמחתם הגדולה של בני החבריא של רבי שמעון בר יוחאי כאשר הגיעו לפרשת קדושים אשר בהקהל נאמרה, שהרי בזכות פרשה זו שנאמרה בהקהל זכו ללמוד תורת הנסתר מפי רשב"י. זאת ועוד, כי בזכות היותם בתוך החבריא קדישא של רשב"י ללמוד ממנו תורת הנסתר, היו יכולים הם עצמם לקיים הציווי של "קדושים תהיו", לייחד כל דבריהם לשם ה'.

"ובשנה הרביעית" תורת הנסתר, "קודש הלולים לה"

בדרך זו במסילה נעלה להעלות על שלחן מלכים טעם נוסף, על שמחתם הגדולה של החבריא קדישא של רבי שמעון בר יוחאי כשהגיעו לפרשת קדושים, על פי מה שכתוב בפרשתנו (ויקרא יט-כג): "וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל, וערלתם ערלתו את פרו, שלוש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל, ובשנה הרביעית יהיה כל פרו קודש הלולים לה".

וביאר הרה"ק הרבי ר' ברוך ממעז'בוז זי"ע בספר "בוצינא דנהורא" הכוונה בזה בדרך רמז, על פי הידוע כי התורה כלולה מארבע דרכים שסימנן פרד"ס - פ'שט ר'מז ד'רש ס'וד, כמבואר ב"שער הגלגולים" להאריז"ל (הקדמה טז): "דע כי האדם מחוייב לעסוק בתורה בד' מדרגות שסימנן פרד"ס, והם פ'שט ר'מז ד'רש ס'וד, וצריך שיתגלגל עד שישלים אותם".

מגלה לנו הרבי ר' ברוך זי"ע חידוש גדול, כי העוסק בתורה רק בג' דרכים - פשט רמז דרש בלי סוד, הרי הן בבחינת "ערלים", אבל כשזוכה לעסוק גם בדרך הרביעית שהיא תורת הנסתר תורתו היא קודש. וזהו פירוש הפסוק: "שלוש שנים" - "שנים" הוא מלשון שונה הלכות, אם שונים התורה רק בשלוש דרכים פשט רמז דרש, כי אז "יהיה לכם ערלים לא יאכל". אבל כאשר זוכים להתעלות: "ובשנה הרביעית" - ששונים התורה גם בדרך הרביעית שהיא תורת הסוד, הנה אז "יהיה כל פרו קודש הלולים לה".

על פי האמור הוא מפרש רמז המשנה (כתובות ב:): "בתולה נישאת ליום הרביעי". התורה מכונה בשם בתולה בבחינת (בראשית כד-טז): "ואיש לא ידעה", כי לא ניתנה רק לישראל עם קדושו. וזהו הרמז: "בתולה" שהיא התורה, "נישאת" ומתגבחת

לרפואה השלימה של האשה החשובה מרת לאה בת וירג'ני שתחי' - נדבת משפחת מהדב הי"ו -

לקבלת המאמרים באימייל: mamarim@shvileipinchas.com